

Марія Німак

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри цивільного права та процесу
mary.nimak@gmail.com

СПВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ “НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ” ТА “РЕЄСТРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НОТАРІУСА”

© Німак М., 2017

Проаналізовано різні підходи до визначення понять “нотаріальна дія”, “нотаріальна діяльність”. Запропоновано власне визначення цих понять. Проведено розмежування понять “вчинення нотаріальної дії” та “реєстрація нотаріальної дії”. Визначено дії, які є нотаріальними діями, і дії, які не є нотаріальними діями, але є складовими нотаріальної діяльності. Запропоновано визначення поняття “реєстраційна діяльність нотаріуса”. Проаналізовано співвідношення різних видів реєстраційної діяльності та нотаріальної діяльності нотаріуса.

Ключові слова: нотаріальна дія; нотаріальна діяльність; реєстраційна дія; реєстраційна діяльність нотаріуса; реєстрація нотаріальної дії; державна реєстрація речових прав на нерухоме майно; вчинення нотаріальної дії; реєстр.

Марія Німак

СООТНОШЕНИЕ ПОНЯТИЙ “НОТАРИАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ” И “РЕГИСТРАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НОТАРИУСА”

Проанализированы разные подходы к определению понятий “нотариальное действие”, “нотариальная деятельность”, предложено собственное определение этих понятий. Проведено разграничение понятий “совершение нотариального действия” и “регистрация нотариального действия”. Определены действия, которые являются нотариальными действиями, и действия, которые не являются нотариальными действиями, но являются составляющими нотариальной деятельности. Предложено определение понятия “регистрационная деятельность нотариуса”. Проанализировано соотношение разных видов регистрационной деятельности и нотариальной деятельности нотариуса.

Ключевые слова: нотариальное действие; нотариальная деятельность; регистрационное действие; регистрационная деятельность нотариуса; регистрация нотариального действия; государственная регистрация вещественных прав на недвижимое имущество; совершение нотариального действия; реєстр.

CORRELATION OF CONCEPTS “NOTARIAL ACTIVITY” AND “REGISTRATION ACTIVITY OF NOTARY”

The article analyzes various approaches to the definition of “notarial act”, “notary”, proposed his own definition of these concepts. A distinction between “commission of notarial acts” and “registration of the notary”. Determined action that is notarial actions, and actions that are not notarial acts, but are part of notarial activities. A definition of “notary registration activities.” Correlation of different types of business registration and notarial activities notary.

Key words: notary action; notary; registration action; notary registration activities; registration of the notary; State registration of rights to immovable property; notary’s commission; register.

Постановка проблеми. У діяльності нотаріуса часто стикаємося із поняттям “реєстрація”. З реформою нотаріату, яка триває вже кілька років, це поняття зустрічається все частіше. Ст. 52 Закону України “Про нотаріат” від 02 вересня 1993 року [1] так і називається “Реєстрація нотаріальних дій”. Про реєстрацію нотаріальних дій йдеться також і у Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженому Наказом Міністерства юстиції України № 296/5 від 22 лютого 2012 року [2]. Зокрема, Глава 11 Порядку називається “Реєстрація нотаріальної дії та визнання її вчиненою”.

Реформування нотаріату у сфері розширення компетенції нотаріуса щодо здійснення щоразу нових видів реєстрації призвело до необхідності визначення співвідношення нотаріальної діяльності і реєстраційної діяльності нотаріуса.

Аналіз дослідження проблеми. У науці цивільного права поняття “нотаріальної діяльності”, “нотаріальної дії” досліджене багатьма науковцями, зокрема В. В. Баранковою, М. С. Долинською, Л. В. Єфіменко, О. О. Кармазою, І. П. Фрісом, С. Я. Фурсою та ін. Проблема співвідношення нотаріальної та реєстраційної діяльності нотаріуса досліджувалася тільки в окремих аспектах. Співвідношення нотаріальної діяльності та державної реєстрації речових прав на нерухоме майно досліджувалося Л. В. Єфіменко.

Мета роботи – визначити поняття “нотаріальна діяльність” та “реєстраційна діяльність нотаріуса”, з’ясувати питання про те, як співвідносяться між собою ці поняття.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ч. 1 ст. 52 Закону України “Про нотаріат”, про усі нотаріальні дії, вчинені нотаріусами або посадовими особами органів місцевого самоврядування, робиться запис у Реєстрах для реєстрації нотаріальних дій після того, як нотаріус зробить посвідчувальний напис на документі або підпише документ, що його видає. Отже, після безпосереднього вчинення нотаріальної дії нотаріус повинен зареєструвати її у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій.

Враховуючи зміст ч. 1 ст. 52 Закону України “Про нотаріат”, реєстрації підлягають усі нотаріальні дії. Так, реєстрацією нотаріальної дії є здійснення запису про її вчинення у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій. Згідно з нормою цієї статті про усі нотаріальні дії, вчинені нотаріусами робиться запис у Реєстрах для реєстрації нотаріальних дій після того, як нотаріус зробить посвідчувальний напис на документі або підпише документ, який він видає. Вчинення посвідчувального напису на документі та скріплення його підписом та печаткою нотаріуса є завершальним етапом вчинення нотаріальної дії (Завершальним етапом вчинення нотаріальних дій,

для яких проставлення посвідчувального напису законом не передбачено, є проставлення підпису та печатки нотаріуса). Тобто з цього моменту нотаріальна дія вважається вчиненою. Здійснення запису у Реєстрі стосується вже вчиненої нотаріальної дії. Це підтверджується і п. 7.17 Правил ведення нотаріального діловодства, затверджених Наказом Міністерства України від 22.12.2010 р. №3253/5 [3], згідно з яким у Реєстр вноситься запис про вже вчинену нотаріальну дію, тобто після підписання нотаріусом оформлюваного документа та проставлення печатки.

Натомість момент, з якого нотаріальна дія вважається вчиненою, у п. 2, 3 глави 11 Розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, визначений дещо по-іншому. Зокрема, у цій нормі вказується, що нотаріальна дія вважається вчиненою з моменту внесення про це запису до Реєстру для реєстрації нотаріальних дій. Запис у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій є доказом вчинення нотаріальної дії. Виникає колізія двох норм. Зважаючи на те, що закон має вищу юридичну силу, а також те, що неможливо зареєструвати те, чого ще немає, необхідно внести відповідні зміни до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, привівши їх у відповідність до закону.

Для того, щоб вчинити будь-яку нотаріальну дію, нотаріус повинен встановити особу громадянина, який звернувся до нього, визначити обсяг дієздатності цього громадянина, перевірити документи, подані нотаріусу, і з'ясувати чи можна вчинити таку нотаріальну дію. Тоді нотаріус, залежно від виду нотаріальної дії, вчиняє певні юридичні дії (наприклад, готує проект документа, виготовляє копії документів для їх долучення до справи тощо), проставляє посвідчувальний напис, скріплює його своїм підписом та печаткою. Власне сукупність усіх цих юридичних дій і є нотаріальною дією.

Необхідно погодитися з думкою О. В. Коротюк про розмежування понять “вчинення нотаріальної дії” і “реєстрація нотаріальної дії”, оскільки реєстрація відбувається після її вчинення. Реєстрація нотаріальної дії не належить до її вчинення, а є дією, спрямованою на підтвердження факту її вчинення. При цьому у разі вчинення нотаріальної дії, але не здійснення запису про неї у реєстрі для реєстрації нотаріальних дій, вчинена дія не набуває законної сили [4].

Отже, нотаріальна дія є вчиненою з моменту проставлення на документі посвідчувального напису та скріплення його підписом та печаткою нотаріуса. А доказом її вчинення, як і передбачає Порядок вчинення нотаріальних дій, буде запис у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій.

Чинне законодавство України не дає визначення поняття “нотаріальна дія”. У науковій та навчальній літературі науковці розглядають “нотаріальну дію” у різних аспектах. Так, одні науковці визначають її як спосіб охорони та захисту прав та інтересів осіб, зазначаючи, що нотаріальною дією вважається посвідчення безспірних прав та фактів, що мають юридичне значення, а також вчинення інших дій, спрямованих на позасудову охорону прав та інтересів осіб, що належать до повноважень нотаріальних органів [5, с. 101]. Л. В. Єфіменко визначає нотаріальну дію як інструмент правової безпеки у сфері цивільного обороту, який реалізується через посвідчення юридичних фактів з метою надання їм вірогідності, а отже, юридичної безсумнівності цивільних прав та обов'язків, що виникають з юридичних фактів, посвідчених нотаріусом [6, с. 66]. Проте такі визначення науковців швидше стосуються нотаріальної діяльності, ніж нотаріальної дії.

Деякі науковці розглядають “нотаріальну дію” як результат діяльності, інші – як процес, процедуру, треті – як поєднання цих двох складових в одну. Так, професор В. В. Ярков нотаріальну дію розуміє як результат нотаріальної діяльності, який проявляється як у динамічному аспекті (процедура вчинення нотаріальної дії), так і у статичному (безпосередньо кінцевий результат діяльності під час вчинення нотаріальної дії) [7, с. 15–16].

Натомість Г. Г. Черемних і І. Г. Черемних вважають, що результат нотаріальної дії як юридичний факт, є невід'ємним етапом, який логічно завершує процедуру нотаріальної дії. На їх думку, нотаріальна дія є сукупністю процедури нотаріальної дії та її результату [8, с. 105, 107]. Таку саму позицію відстоюють вітчизняні науковці. Так, О. О. Кармаза зазначає, що результат нотаріального провадження як юридичний факт є невід'ємним етапом, логічним завершенням процедури здійснення нотаріальних дій, тому процедура здійснення нотаріальних дій та її результат охоплюються єдиним поняттям – нотаріальна дія, яка має окремі складові [9, с. 55].

Проаналізувавши норми Закону про нотаріат, можемо визначити основні ознаки нотаріальних дій: вчиняються від імені держави; мають публічний характер; вчиняються спеціально визначеним законом суб'єктом; їх перелік прямо передбачений законом; вчиняються відповідно до спеціальної, чітко регламентованої законом процедури; вчиняються після їх оплати у день подачі документів. Дія, вчинення якої відповідає цим ознакам, є нотаріальною дією.

Проаналізувавши наукові підходи та законодавчі норми, доходимо висновку, що нотаріальною дією є сукупність дій, які вчиняє нотаріус або уповноважена посадова особа, які спрямовані на визнання, підтвердження та надання законної сили волевиявленню особи, домовленостям та діям осіб; на отримання акта, що посвідчує безспірне право тощо. Діяльність нотаріуса або іншої уповноваженої особи із вчинення нотаріальних дій є нотаріальною діяльністю.

Як справедливо зауважує М. С. Долинська, нотаріальна діяльність – це різновид юридичної діяльності, що має превентивний характер, та включає сукупність постійно або систематично здійснюваних публічних дій, спрямованих на юридичне закріплення безспірних цивільних прав і фактів (надання офіційної сили, вірогідності юридичним правам, фактам і документам), які виконуються органами нотаріату та квазінотаріату з метою забезпечення захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, які звернулися по вчинення нотаріальних дій та надання правової допомоги [10, с. 82, 83].

Визначення змісту поняття “нотаріальна дія” дається також і у теорії нотаріального процесу. Суть цього підходу зводиться до того, що нотаріальна дія є окремою дією нотаріуса, визначається окремим змістом і є складовою частиною нотаріального провадження або процесу оформлення провадження [11, с. 27]. В. В. Баранкова розглядає нотаріальну діяльність як правозастосовну юрисдикційну діяльність, у межах якої компетентним органом – нотаріусом – вирішується конкретна нотаріальна справа, а наслідком є правозастосовний нотаріальний акт, що містить висновок про наявність певного права у зацікавленої особи або юридичного факту [12, с. 143].

На думку І. П. Фріса, нотаріальна діяльність – це врегульована законом, іншими нормативними актами професійна непідприємницька діяльність особи, що має статус нотаріуса, або особи, яка наділена правом вчинення окремих нотаріальних дій, пов'язана із посвідченням прав та фактів, що мають юридичне значення, вчинення інших дій з метою надання їм юридичної вірогідності, а також надання громадянам і юридичним особам кваліфікованої юридичної консультативної допомоги [13, с. 48].

Як бачимо, нотаріальна діяльність це не тільки сукупність нотаріальних дій, які вчиняються нотаріусами та іншими уповноваженими суб'єктами, але й надання консультацій з питань вчинення нотаріальних дій. Консультація не є нотаріальною дією, оскільки за її наслідками не видається нотаріальний акт, проте надання консультацій є нотаріальною діяльністю, оскільки надається нотаріусом та стосується вчинення нотаріальної дії.

Встановлення особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, її волевиявлення та дійсних намірів, перевірка її правоздатності та дієздатності, перевірка повноважень представника, документів, які подані для вчинення нотаріальної дії, також не є нотаріальними діями, ні навіть складовими нотаріальної дії, оскільки це ті дії, які здійснюються до вчинення нотаріальної дії, і від результатів цих дій залежить, чи буде вчинена сама нотаріальна дія. Ці дії є обов'язковими для нотаріуса. Це складові нотаріального провадження, але не нотаріальної дії. Натомість ці дії є нотаріальною діяльністю, бо є обов'язком нотаріуса чи іншої уповноваженої особи і від них залежить вчинення нотаріальної дії.

Подібна ситуація складається і під час заведення спадкової справи. Заведення спадкової справи не є нотаріальною дією, оскільки жодного правового акта за наслідками такої дії не видається; у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій заведення спадкової справи також не реєструється. Заведення спадкової справи не є і складовою частиною нотаріальної дії, а є тільки дією, вчинення якої необхідне для того, щоб згодом вчинити нотаріальну дію – видати свідоцтво про право на спадщину. Отже, заведення спадкової справи не є нотаріальною дією, але є нотаріальною діяльністю, бо є обов'язковою для нотаріуса дією, яка передує вчиненню нотаріальної дії.

Відповідно до пп. 2.1 п. 2 глави 2 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій під час підготовки до посвідчення правочинів про відчуження або заставу нерухомого майна, нотаріус

перевіряє відсутність заборони відчуження або арешту майна за допомогою безпосереднього доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Це також не є нотаріальна дія, але обов'язкова для нотаріуса дія, від результатів якої залежить можливість вчинення нотаріальної дії.

На думку І. П. Фріса, нотаріальна діяльність в операційному аспекті є врегульованою правом системою операцій, що включає у себе з'ясування її правових основ, вивчення документальної бази, прийняття рішення, вчинення нотаріальної дії та її фіксація у реєстрах, а також видача документів [13, с. 48]. Отже, як одну з операцій нотаріальної діяльності науковець розглядає реєстрацію у реєстрах.

Реєстрація у реєстрі для реєстрації нотаріальних дій є складовою нотаріальною діяльністю, бо безпосередньо пов'язана із вчиненням нотаріальної дії, оскільки доказом вчинення нотаріальної дії є запис про її вчинення у такому Реєстрі.

Крім реєстрації у Реєстрі, для реєстрації нотаріальних дій нотаріус здійснює реєстрацію і в інших книгах та журналах, передбачених Правилами ведення нотаріального діловодства. Так, усі документи, які надійшли до нотаріуса або які були створені нотаріусом, повинні бути зареєстровані у Журналі реєстрації вхідних документів та у Журналі реєстрації вихідних документів (п. 8.1 Правил ведення нотаріального діловодства).

Відповідно до п. 2.6. Глави 10 Розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій, спадкова справа підлягає обов'язковій реєстрації у Книзі обліку і реєстрації спадкових справ, Алфавітній книзі обліку спадкових справ та у Спадковому реєстрі. Відповідно до п. 3 глави 1 розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій, запис про вчинення нотаріальної дії поза приміщенням державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву, приміщенням, яке є робочим місцем (конторою) приватного нотаріуса, заноситься до Журналу (книги) обліку викликів нотаріуса за межі державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву чи робочого місця (контори) приватного нотаріуса.

Відповідно до пп. 4.2 п. 4 глави 15 розділу II Порядку, вчинення нотаріальних дій накладання заборони щодо відчуження майна реєструється нотаріусами у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій та в Реєстрі для реєстрації заборон відчуження нерухомого та рухомого майна, арештів, накладених на майно судами, слідчими органами, і реєстрації зняття таких заборон та арештів. Про накладені заборони щодо відчуження робиться запис в Алфавітній книзі обліку реєстрації заборон відчуження нерухомого та рухомого майна, а також арештів, накладених на таке майно судами, слідчими органами, і реєстрації зняття таких заборон та арештів.

Така реєстрація у книгах, як і у Реєстрі для реєстрації нотаріальних дій, не є нотаріальною дією, але є нотаріальною діяльністю, бо такі записи здійснюються невідкладно після вчинення нотаріальної дії, і стосуються самої нотаріальної дії. Ці книги ведуться виключно нотаріусами і записи у них здійснюють винятково нотаріуси.

Отже, нотаріальною діяльністю у її змістовому аспекті є правова діяльність нотаріуса або інших уповноважених осіб, яка полягає у вчиненні нотаріальних дій, наданні консультацій щодо їх вчинення, вчиненні інших дій, які безпосередньо пов'язані із нотаріальними діями і підлягають реєстрації вчинення цих нотаріальних дій у реєстрах, книгах та журналах, з метою захисту прав та інтересів осіб, надання безспірним правам і фактам юридичної вірогідності, надання документам юридичної сили.

Відповідно до ч. 3 ст. 1 Закону України "Про нотаріат", на нотаріусів, які працюють у державних нотаріальних конторах або займаються приватною нотаріальною діяльністю, законом може бути покладено вчинення інших дій, відмінних від нотаріальних, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Нотаріуси або посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують заповіти дієздатних громадян, складені відповідно до вимог законодавства України і особисто подані ними нотаріусу або посадовій особі, яка вчиняє нотаріальні дії, а також забезпечують державну реєстрацію заповітів у Спадковому реєстрі (ч. 1 ст. 56 Закону України "Про нотаріат"). Відповідно до п. 8 гл. 3 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій відомості про заповіти підлягають обов'язковій державній реєстрації у Спадковому реєстрі.

Посвідчені нотаріусами довіреності, а також передоручення за ними, припинення їхньої дії підлягають обов'язковій реєстрації у Єдиному реєстрі довіреностей (п. 7 гл. 4 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій).

Відповідно до абзацу 3 ч. 1 ст. 19 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно” від 01 липня 2004 р. [14], державна реєстрація прав у результаті вчинення нотаріальної дії нотаріусом проводиться невідкладно після завершення нотаріальної дії, але не пізніше від строків, встановлених абзацами першим і другим цієї частини.

Як бачимо, поряд із вчиненням деяких нотаріальних дій законодавство передбачає необхідність проведення державної реєстрації прав, обтяжень, документів тощо. З огляду на це, необхідно зауважити, що нотаріальна дія та дія нотаріуса щодо реєстрації права, обтяження тощо мають різну правову природу, однак остання, відповідно до вимог закону, вчиняється під час нотаріальної дії або безпосередньо після вчинення нотаріальної дії.

Отже, крім нотаріальних дій, нотаріуси також вчиняють ще й інші дії, а саме – реєстраційні. Законодавство не дає визначення поняття “реєстрація”, натомість у Законі України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно” нещодавно, а саме із внесенням змін до закону від 06 жовтня 2016 року з'явилося визначення поняття “реєстраційна дія”. Так, відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 2 цього закону, реєстраційна дія – це державна реєстрація прав, внесення змін до записів Державного реєстру прав, скасування державної реєстрації прав, а також інші дії, що здійснюються у Державному реєстрі прав, крім надання інформації з Державного реєстру прав.

У Словнику української мови поняття “реєструвати” визначається як вносити когось, що-небудь у список, книгу для запису справ, документів, майна, земельних володінь тощо з метою обліку або надання йому законної сили [15, с. 485].

Враховуючи ці поняття, подані у словнику та в законі, можемо сказати, що реєстрація нотаріальної дії – це внесення записів про вчинені нотаріальні дії до Реєстру для реєстрації нотаріальних дій.

Якщо нотаріальну діяльність можемо визначити як сукупність нотаріальних дій, то реєстраційну діяльність – як сукупність реєстраційних дій.

Отже, реєстраційною діяльністю нотаріуса є його діяльність із вчинення реєстраційних дій, які полягають у внесенні записів про когось або про щось до книги, журналу, реєстру тощо з метою обліку та підтвердження чинності.

Одним із видів реєстраційної діяльності нотаріуса є державна реєстрація речових прав на нерухоме майно. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 2 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно”, державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав за допомогою внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Як доцільно зауважує Л. В. Єфіменко, основною ознакою подібності нотаріальної дії (наприклад, посвідчення правочину) та державної реєстрації речових прав у сфері цивільного обороту є фіксація прав. Реєстрація речових прав як державна діяльність є правозастосовною діяльністю. Під час реєстрації речових прав держава офіційно визнає і підтверджує факт виникнення, переходу або припинення прав шляхом внесення запису до Державного реєстру. Фіксація прав при реєстрації здійснюється у формі внесення запису у Реєстр. Посвідчення правочину проводиться за допомогою вчинення посвідчувального напису. Доказом вчинення нотаріальної дії, як це впливає зі ст. 52 Закону України “Про нотаріат”, є запис нотаріуса у реєстрі вчинених нотаріальних дій. Отже, під час нотаріальної дії правовою формою фіксації права є посвідчувальний напис. До того ж автор слушно зазначає, що нотаріальна діяльність та державна реєстрація речових прав є самостійними видами діяльності [16, с. 133].

Відповідно до абз. 3 ч. 1 ст. 19 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно”, державна реєстрація прав у результаті вчинення нотаріальної дії нотаріусом проводиться невідкладно після завершення нотаріальної дії, але не пізніше від строків, встановлених абзацами першим і другим цієї частини.

Оскільки державна реєстрація речових прав здійснюється безпосередньо після вчинення нотаріальної дії та, зважаючи на покладення на нотаріуса повноважень державного реєстратора, доходимо висновку, що нотаріальна діяльність тісно пов'язана із державною реєстрацією речових прав на нерухоме майно. Проте потрібно чітко усвідомлювати, що це самостійна діяльність, і реєстрація речових прав не є складовою нотаріальної діяльності і здійснюється нотаріусом, як інша діяльність, відмінна від нотаріальної, яку він зобов'язаний здійснювати через покладені на нього законом повноваження.

Крім державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, нотаріуси здійснюють також і інші види реєстрації, про які не потрібно забувати. Чи є ці види реєстраційної діяльності нотаріальною діяльністю чи самостійною?

Реєстрація довіреності, заповіту, свідоцтва про право на спадщину тощо здійснюється тільки після вчинення нотаріальної дії.

Чи не найважливіший аспект у розмежуванні нотаріальної та реєстраційної діяльності нотаріуса полягає у тому, що в електронних реєстрах нотаріус реєструє не нотаріальну дію (посвідчення довіреності, заповіту тощо), а саму довіреність, заповіт тощо, як документи. Рівнозначно ж і у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно нотаріус реєструє не нотаріальну дію – посвідчення договору, а речові права та їх обтяження.

Отже, вчинення цих реєстраційних дій не є нотаріальними діями, не є нотаріальною діяльністю, але є іншими діями, які нотаріус зобов'язаний вчинити через повноваження, покладені на нього законом. Підтвердженням цьому є також норма ч. 3 ст. 1 Закону України "Про нотаріат", яка вказує, що на нотаріусів законом може бути покладено вчинення інших дій, відмінних від нотаріальних, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Висновки. Нотаріуси здійснюють не тільки нотаріальну діяльність, але і реєстраційну. Реєстраційна діяльність нотаріуса – це сукупність його реєстраційних дій, які полягають у внесенні записів про когось або про щось до книги, журналу, реєстру тощо, з метою обліку та підтвердження її чинності. Реєстрація у реєстрі для реєстрації нотаріальних дій, в інших книгах, журналах не є нотаріальною дією, але є нотаріальною діяльністю.

Вчинення реєстраційних дій в електронних реєстрах не є нотаріальними діями, не є нотаріальною діяльністю, але є іншими діями, які нотаріус зобов'язаний вчинити через повноваження, покладені на нього законом. Ця реєстраційна діяльність не є нотаріальною діяльністю, але є самостійною діяльністю нотаріуса.

1. *Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року №3425-ХП (з наступними змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.* 2. *Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 (з наступними змінами і доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2012. – № 17. – Ст. 632.* 3. *Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства: Наказ Міністерства юстиції України від 22 грудня 2010 року № 3253/5 (з наступними змінами і доповненнями) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 98. – Ст. 3515.* 4. *Коротюк О. В. Науково-практичний коментар Закону України "Про нотаріат" / О. В. Коротюк. – Х.: Право, 2012. – 641 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1595021047434/pravo/_reestratsiya_notarialnih_diy.* 5. *Нотаріат в Україні: навч. посіб. / за ред. Ю. В. Нікітіна. – К.: КНТ, 2008. – 680 с.* 6. *Єфіменко Л. В. Особливості правової природи нотаріальних дій / Л. В. Єфіменко // Юридична Україна. – 2013. – № 3. – С. 61–67.* 7. *Ярков В. В. Нотариат и нотариальное право России: выбор модели развития: сб. матер. и ст. к 10-летию центра нотариальных исследований / В. В. Ярков. – М., 2012. – С. 15–31.* 8. *Черемных И. Г. Нотариат и нотариальное право России: учеб. пособ.; под. ред. Г. Г. Черемных. – М.: ЭКСМО, 2007. – 268 с.* 9. *Кармаза О. О. Науково-практичний аналіз процедури вчинення нотаріальних дій щодо житла в Україні / О. О. Кармаза // Вісник Вищої ради юстиції. – 2012. – № 3 (11). – С. 51–58.* 10. *Долинська М. С. Особливості реалізації нотаріальної діяльності у незалежній Україні / М. С. Долинська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. –*

2015. – Вип. 3. – С. 75–84. 11. Теорія нотаріального процесу: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. С. Я. Фурси. – К.: Алерта; Центр учбової літератури, 2012. – 920 с. 12. Баранкова В. В. Правова природа нотаріальної діяльності / В. В. Баранкова // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – №3(14). – С.137–143. 13. Фріс І. П. До поняття нотаріальної діяльності / І. П. Фріс // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2013. – Вип. 33. – С. 44–51. 14. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 року № 1952-IV (з наступними змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 51. – Ст. 553. 15. Словник української мови: в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1970–1980. – Т. 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh. 16. Єфіменко Л. В. Проблеми взаємодії нотаріальної діяльності та діяльності щодо державної реєстрації речових прав / Л. В. Єфіменко // Право України. – 2011. – № 5. – С. 130–135.

REFERENCES

1. “Pro notariat”: Zakon Ukrainy vid 02 veresnya 1993 roku No3425-XII (z nastupnyumuzminamy i dopovnennyamy) [About notariat] // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy, 1993, vol. 39, art. 383. 2. Pro zatverdzhennya Poryadkuvchynennyanotarial’nykhdiynotariusamyUkrayiny: Nakaz Ministerstva yustytysiyi Ukrainy vid 22.02.2012 roku No296/5 (z nastupnymy zminamy i dopovnennyamy) [About statement of order of doing of notarial actions by notaries of Ukraine] // Ofitsiynyy visnyk Ukrainy, 2012, vol. 17, art. 632. 3. Pro zatverdzhennya Pravyl vedennya notarial’noho dilovodstva: Nakaz Ministerstva yustytysiyi Ukrainy vid 22 hrudnya 2010 roku No 3253/5 (z nastupnymy zminamy i dopovnennyamy) [On approval of the Rules of the notary office:] // OfitsiynyyvisnykUkrayiny, 2010, vol. 98, art. 3515. 4. Korotyuk O. V. Naukovo-praktychnyy komentar Zakonu Ukrainy “Pro notariat” [Scientific and practical commentary of the Law of Ukraine “On Notary”]. Kharkiv: PravoPubl., 2012, 641 p. (InUkr.) Available at: http://pidruchniki.com/1595021047434/pravo/_reyestratsiya_notarialnih_diy. 5. Notariatv Ukraini: navch. posib. / Zared. Yu. V. Nikitina. [Notariat in Ukraine]. Kyiv: KNT Publ., 2008, 680 p. 6. Yefimenko L. V. Osoblyvosti pravovoyi pryrody notarial’nykh diy [Features of legal natures of notarial actions]. Yurydychna Ukrainy, 2013, Vol. 3, pp. 61–67. 7. Jarkov V. V. Notariat i notarial’noe pravo Rossii: vybor modeli razvitija: sb. mater. i st. k 10-letiju centra notarial’nyh issledovaniy [Notariat and notarial law of Russia]. Moscow, 2012, pp. 15–31. 8. Cheremnyh I. G. Notariat i notarial’noe pravo Rossii: ucheb. posob. pod. red. G. G. Cheremnyh [Notariat and notarial law of Russia]. Moscow: JeKSMO Publ., 2007, 268 p. 9. Karmaza O. O. Naukovo-praktychnyy analiz protsedury vchynennya notarial’nykh diy shchodo zhytla v Ukraini [Scientific and practical analysis procedure of notarial acts for housing in Ukraine]. Visnyk Vyshchoyi rady yustytysiyi, 2012, Vol. 3 (11), pp. 51–58. 10. Dolyns’ka M. S. Osoblyvosti realizatsiyi notarial’noyi diyal’nosti v nezalezhniy Ukraini [Features of notarial activities in independent Ukraine]. Naukovyy visnyk L’vivs’koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, 2015, Vol. 3, pp. 75–84. 11. Teoriya notarial’noho protsesu: Naukovo-praktychnyy posibnyk [Theory notarization process: Research and Practical Guide]. Za zah. red. S. Ya. Fursy Kyiv: Alerta; Tsentр uchbovoyi literatury Publ., 2012, 920 p. 12. Barankova V. V. Pravova pryroda notarial’noyi diyal’nosti [Legal nature of notarial activity]. Visnyk Akademiyi pravovykh nauk Ukrainy, 1998, Vol. 3 (14), pp. 137–143. 13. Fris I. P. Do ponyattya notarial’noyi diyal’nosti [To the concept of notarial activity]. Aktual’ni problemy vdoskonalennya chynnoho zakonodavstva Ukrainy, 2013, Vol. 33, pp. 44–51. 14. Pro derzhavnu reyestratsiyu rechovykh prav na nerukhome mayno ta yikh obtyazhen’: Zakon Ukrainy vid 1 lypnya 2004 roku No 1952-IV (z nastupnymy zminamy i dopovnennyamy) [On State Registration of Rights to Real Estate and Their Encumbrances:] // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy, 2004, vol. 51, art. 553. 15. Slovnnyk ukrayins’koyi movy: v 11 tt. / AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida [Vocabulary of Ukrainian language]. Kyiv: Naukova dumka Publ., 1970 – 1980, T. 7. Available at:http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh. 16. Yefimenko L. V. Problemy vzayemodiyi notarial’noyi diyal’nosti ta diyal’nosti shchodo derzhavnoyi reyestratsiyi rechovykh hprav [Problems of notarial activities and activities on state registration of rights]. Pravo Ukrainy, 2011, Vol. 5, pp. 130–135.

Дата надходження: 05.04. 2017 р.